

Zondag 17 mei

Transitie Vlaanderen stelt Nederlandse vertaling van Transitiehandboek voor

Het transitiehandboek is het basiswerk van de *transition towns*-beweging, die ondertussen in heel wat landen wortel schiet als antwoord op de omvattende crisis die we nu meemaken. Ze wordt vaak voorgesteld als één van de meest inspirerende, betekenisvolle en grensverleggende experimenten van onze tijd.

Op zondag 17 mei vindt in Het Achterhuis in Gent het eerste Vlaamse Transitiefeest plaats. Transitiegemeenschappen – transitiesteden en –dorpen – willen de lokale gemeenschap voorbereiden op de gevolgen van de piek in olieproductie en de klimaatverandering. In transitiegemeenschappen werken gemotiveerde bewoners ter plekke aan een samenleving die veel minder afhankelijk is van fossiele brandstoffen. Ook in Vlaanderen zijn er diverse transitie-initiatieven opgestart. Iedereen die met lokale transitie bezig is of de sfeer ervan wil opsnuiven, is welkom op het allereerste Vlaamse transitiefeest. Die dag wordt ook de Nederlandse vertaling van het Transitiehandboek van Rob Hopkins in primeur voorgesteld.

Het tijdperk van de gemakkelijke en goedkope olie ligt achter ons: alles wijst er op dat de piek van de olieproductie is bereikt, en dat uit zich in sterk op en neer gaande prijzen die de economische stabiliteit onderuit halen. De productie kan in ieder geval geen groeiende vraag aan en alternatieven van een gelijkaardige schaal dienen zich niet aan. De afdaling van de curve kan maar beter voorbereid worden, want de gevolgen zullen zeer ingrijpend zijn. Piekolie betekent een belangrijk kantelpunt voor zo ongeveer alles waar we in een geïndustrialiseerde samenleving en een geglobaliseerde wereld mee te maken hebben. Onze hele levenswijze is olieafhankelijk: voeding, transport, productie, energievoorziening, landbouw, industrie, gezondheidszorg We hebben geen andere keus dan van deze olieverslaving af te geraken, niet in het minst ook omwille van de klimaatverandering, die met ons gebruik van fossiele brandstoffen samenhangt.

Op tal van plaatsen stappen mensen resoluut een andere kant op, in de richting van een nieuwe en leefbare toekomst.

Op tal van plaatsen praten mensen niet alleen over verandering. En doen ze ook niet meer de moeite om de burchten van de gevestigde belangen (vruchteloos) te bestormen. Ze blijven ook niet in het grote gelijk van de eigen groep of beweging steken. Ze stappen gewoon resoluut de andere kant op, in de richting van een nieuwe en leefbare toekomst. Eén van die plaatsen is ongetwijfeld Totnes in Engeland. Als eerste transition town is Totnes het verhaal van lokale veerkracht en gemeenschapsopbouw in antwoord op de uitdagingen van piekolie en klimaatverandering. Een optimistisch, inspirerend en hoopvol verhaal van mensen die de toekomst niet willen afwachten, maar mee vorm geven. Een verhaal dat aanstekelijk werkt, in een tijd die alle kenmerken begint te vertonen van een historisch kantelmoment. En dat het aanstekelijk

werkt, toont de ondertussen aanzienlijke lijst van transitie-initiatieven die elk op hun eigen manier deze weg bewandelen.

Transitiesteden en –dorpen, ook in Vlaanderen.

Geïnspireerd door Transition Towns in Engeland willen de initiatiefnemers achter Transitiesteden en -dorpen ook hier in Vlaanderen de start van dergelijke lokale transitie-initiatieven stimuleren en faciliteren. Zo organiseren ze inloopdagen voor startende groepen en personen die zich geïnspireerd voelen door het idee om er in hun eigen dorp of stad mee aan de slag te gaan.

Ondertussen roert zich al één en ander op tal van plaatsen, gaande van uit de kluiten gewassen lokale stuurgroepen die zich al stevig georganiseerd hebben, over groepjes van bewoners die het ideeëngoed verkennen en hun eerste activiteiten voorbereiden, tot lokale contactpersonen die volop mensen bij elkaar zoeken. Zoals bijvoorbeeld in Antwerpen, Beersel, Bierbeek, Brussel, De Pinte, Deurne, Gent, Geraardsbergen, Glabbeek, Kruishoutem, Landskouter, Leuven, Lovendegem, Merchtem, Overijse, Ramsel, Rotselaar, Scherpenheuvel-Zichem, Steendorp-Kruibeke, Stekene, Vorselaar en Wijgmaal. En vast op nog meer plaatsen, aangezien het ideeëngoed zich als een lopend vuurtje lijkt te verspreiden.

Het eerste Vlaams Transitiefeest

We blijven voorlopig misschien wat onder de radar, en als vrijwilligers moet veel voor en na de gewone dagtaak, maar één ding is zeker: het werkt, het gaat uit van de mensen zelf, en het is inspirerend voor een brede waaier van mensen. Iedereen die met lokale transitie bezig is, of de sfeer ervan wil opsnuiven, is van harte welkom op ons Vlaams Transitiefeest op zondag 17 mei vanaf 10 uur. Het programma bevat alleszins een primeur: de voorstelling van de **Nederlandse vertaling van het Transitiehandboek** van Rob Hopkins. Op zich een onderneming in onvervalste transitiestijl: ongeveer 50 vertaalvrijwilligers gingen aan de slag om het boek zo snel als mogelijk hier in de boekhandel te krijgen. Verder is er een brainpicking met transition trainer Ann Lamot (actief in het Engelse netwerk, maar met Vlaamse roots); uitwisseling van transitie-ervaringen; de vertoning van de film *A Farm for the Future*, muziek, demonstraties, gezelligheid en ander talent.

Het eerste Vlaams Transitiefeest vindt plaats in Het Achterhuis, Diksmuidestraat 41, 9000 Gent. Kinderen zijn natuurlijk welkom. Zij zijn onze toekomst.

Meer info op www.transitie.be.

Rudy Dhont, Jeanneke van de Ven en Nico Cuypers

Wilt u **meer info** over transitie? Contacteer dan Jeanneke van de Ven via info@transitie.be of op het telefoonnummer 013 33 55 74.

Transitiesteden en –dorpen *Vraag & Antwoord*

Wat zijn transitie-initiatieven?

Lokale transitie is het energieke antwoord op de uitdagingen van piekolie en klimaatverandering door inwoners van een dorp of stad zelf. De lokale gemeenschap (stad, dorp of wijk) boort het aanwezige creatieve potentieel aan om vergaande veranderingen door te voeren die nodig zijn om de gevolgen van piekolie en klimaatverandering te verminderen en om zo hechter en veerkrachtiger te worden. De oplossingsgerichte manier van werken maakt het mogelijk om feestelijk voorbij te gaan aan de huidige en

eerder sombere toekomstscenario's. De idee van *transition towns* komt uit Engeland, waar de lijst al meer dan 150 gestarte initiatieven telt. De bedenker is Rob Hopkins, die het idee beschreef in het Transitiehandboek dat nu in Nederlandse vertaling uit is.

Wat is piekolie?

Piekolie is het begin van het tijdperk van steeds afnemende beschikbaarheid van fossiele brandstoffen, wat de sociale en economische stabiliteit op de proef zal stellen. De aanbodzijde of de beschikbare hoeveelheid olie zal stelselmatig dalen en niet meer aan de (stijgende) vraag kunnen tegemoet komen. Als je weet dat olie een vitale rol speelt in vrijwel alle cruciale sectoren van de samenleving, niet in het minst in voeding, is piekolie ook een duidelijke oproep om de afdaling vanaf de top van onze energieberg dringend en grondig te beginnen voorbereiden. Binnen de *transition towns* beweging worden piekolie en klimaatverandering als een tweelingprobleem bekeken: oplossingspaden moeten met andere woorden een zinnig antwoord bieden op beide problemen.

Waarom is lokale veerkracht een antwoord op de ecologische, energetische en financieel-economische crisis?

Met de dag wordt duidelijker hoe kwetsbaar onze gemeenschappen zijn: voor voeding, energie en werkgelegenheid bijvoorbeeld. Voor deze, en nog een heleboel andere dingen zijn we afhankelijk van wat buiten onze gemeenschap ligt. Op de grote krachten die daar spelen, hebben we nauwelijks vat. Om de schokgolven van de toekomst beter te kunnen doorstaan, is het juist belangrijk om niet helemaal aan die krachten overgeleverd te zijn, maar zelf te kunnen voorzien in wat een gemeenschap nodig heeft. En dat gaat van voeding, over zorgsystemen tot lokale werkgelegenheid en energievoorziening. Tal van initiatieven worden dan ook in die zin genomen: het opstarten van lokale muntsystemen, lokale productie voor lokale consumptie, de aanplant van fruit- of notenbomen, tuinuitwisselingsprogramma's, het herwaarderen van allerlei praktische vaardigheden die in een toekomst met minder energie opnieuw belangrijk zullen worden, ... Kortom alles wat bijdraagt aan het verzekeren van het welzijn van de gemeenschap in de toekomst. Gezonde gemeenschappen worden eigenlijk gezien als gezonde ecosystemen, die op hun beurt weer in grotere ecologische verbanden verweven zitten. Hier komt ook duidelijk de permacultuur kijken die als inspiratie diende voor het *transition towns* concept.

Waarom is een visionair toekomstbeeld cruciaal?

Maar al te vaak wordt er geprobeerd om mensen wakker te schudden met apocalyptische beelden van de toekomst in een poging ze vanuit angst tot actie te brengen. Transitie-initiatieven geloven meer in de aantrekkingskracht van een positief toekomstvisioen en trekt volop de kaart van de verbeelding. We trachten een toekomstbeeld te schetsen dat zo verleidelijk is dat mensen er zich instinctief door aangetrokken voelen: de dingen die we moeten doen om het ergste te vermijden, zijn precies die dingen waar we als mens ook van dromen en naar uitkijken. De dubbele uitdaging van piekolie en klimaatverandering gaat gepaard met een buitengewone kans tot het heruitvinden, herbekijken en herbouwen van de wereld om ons heen. Als we kunnen aantonen dat deze toekomstige wereld wel eens verkieslijker zou zijn dan de huidige, dan is dit de beste garantie dat die wereld er ook daadwerkelijk komt.

Transitie-initiatieven in Vlaanderen: hoever staan we?

In de zomer van 2008 werden de koppen bij elkaar gestoken om transitiesteden en -dorpen ook in Vlaanderen voeten in de grond te geven. Een website (www.transitie.be) en verschillende reeksen inloopdagen werden opgezet om de vele nieuwsgierigen te informeren en ondersteunen. Het initiatief om

het Transitiehandboek in vertaling beschikbaar te maken is een belangrijke volgende stap van de initiatiefnemers om het inspirerende ideeëngoed in Vlaanderen zo breed mogelijk te verspreiden. Ondertussen zijn de eerste Transitie-initiatieven van start gegaan, soms aarzelend en zoekend, soms ook duidelijk en overdacht. Het Transitie Initiatief Gent was bij de eersten en heeft zich ondertussen reeds opgedeeld in Transitiewijken (waaronder Sint-Amandsberg, Ledeberg en Gentbrugge, Gent West, de Brugse Poort en het Rabot). In de rest van Vlaanderen sprongen ook Merchtem, Scherpenheuvel-Zichem, Leuven, Antwerpen en Wijgmaal op de kar. Maar ook in andere plaatsen roert de lokale transitie zich.

Wat gebeurt er concreet binnen een Transitie-initiatief?

Het is een duidelijke beweging van onderop en het proces krijgt vorm door ideeën en initiatieven van lokale bewoners. Het begint allemaal als een kleine groep gemotiveerde inwoners van een stad of dorp samenkomt rond een zorg die ze delen: hoe kan onze gemeenschap een antwoord bieden op de uitdagingen, en de kansen, van piekolie en klimaatverandering. De eerste maanden wordt er voornamelijk aan bewustmaking gewerkt rond die thema's en worden er banden gesmeed met andere groepen die dezelfde zorg delen. Zo wordt het voor steeds meer inwoners duidelijk dat, in antwoord op piekolie en klimaatverandering, de veerkracht van de lokale gemeenschap zal moeten versterkt worden. Aan mensen wordt niet gezegd wat ze moeten doen: zij bepalen zelf hoe en waar ze hun talenten en creativiteit willen inzetten. Zo ontstaat een diversiteit aan (thematische) werkgroepen en wordt het creatieve genie van een plaatselijke gemeenschap ten volle duidelijk. Al deze mensen vinden elkaar binnen eenzelfde overkoepelend verhaal: dat van de het creatief potentieel en van de veerkracht van de lokale gemeenschap. Dat vindt ook zijn uitdrukking in het samen opstellen van een lokaal MEP of Minder Energie Plan: een concreet plan dat voor de komende 15 tot 20 jaar in kaart brengt hoe de stads- of dorpsgemeenschap het zal doen met 3% minder energie per jaar.

Waar is er meer info te vinden?

www.transitie.be, de website van Transitienetwerk Vlaanderen (Transitiesteden en – dorpen Vlaanderen)
www.gent.transitie.be, de website van Transitie Initiatief Gent
www.transitionculture.org, de website van Rob Hopkins, grondlegger van transition towns, en actief in Transition Town Totnes, van waaruit de idee zich als een lopend vuurtje verspreidde
www.transitiontowns.org, de website van Transition Network (Engeland)

Op www.transitie.be is onder meer het volgende te vinden:

- Korte voorstelling (op 'home' en 'lokale transitie')
- Inleidend tekstmateriaal (onder 'tekstmateriaal', waaronder het artikel in Oikos dat in Vlaanderen een beetje de start van de beweging vormde: "Transition Town Totnes. Een verhaal van aanstekelijke sociaal-ecologische verandering in Engeland" door Rudy Dhont)
- Contactgegevens van lokale (stuur)groepen (onder 'lokale initiatieven')
- Verslagen en impressies van voorbije activiteiten, waaronder de inloopdagen in Veltem, Gent en Sint-Truiden (gearchiveerd onder 'transitienieuws')
- Informatie over de "kleurrijkste vertaling ooit", het hele opzet achter de vertaling van het Transitiehandboek van Rob Hopkins ('vertaling handboek' en 'lancering handboek')